

आदर्शप्रश्नपत्रम्

(अत्र प्रश्नपत्रस्य प्रारूपमात्रम् प्रदत्तम् । प्रवेशपरीक्षायां भवद्भ्यः प्रदत्तात्
पाठ्यक्रमात् प्रश्नाः भविष्यन्ति । अतः छात्राः पाठ्यक्रमानुगुणम् अध्ययनं कुर्युः ।)

राष्ट्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयःतिरुपतिः

विद्यावारिधिः

शास्त्रम् - व्याकरणम्

पूर्णाङ्काः - 100

(अस्मिन् प्रश्नपत्रे भागद्वयं भविष्यति । प्रत्येकस्मिन् भागे 50

बहुविकल्पीयाः एकाङ्कीयाः प्रश्नाः भविष्यन्ति ।)

प्रथमभागः - अनुसन्धानम् - 50 अङ्काः

द्वितीयभागः - व्याकरणशास्त्रम् - 50 अङ्काः

प्रथमभागः- अनुसन्धानम्

1. संस्कृतभाषासाहित्यक्षेत्रे अनुसन्धानस्य का प्रमुखावश्यकता स्यात् ?

A प्राचीनभारतीयसंस्कृतेः सभ्यतायाश्च प्रतिष्ठा

B संस्कृतशास्त्राणां मौलिकज्ञानवितरणम्

C संस्कृतशास्त्राणां संरक्षणम्

D संस्कृतशास्त्राणां सामाजिकसमस्यानिवारणायोपयोगः

2. प्राचीनानुसन्धातृमुनिषु वागायुर्योगवेत्ता कः ?

A वराहमिहिरः

B ब्रह्मगुप्तः

C पतञ्जलिः

D कालिदासः

3. अधोलिखितेषु अनुसन्धानस्य प्रकृष्टं लक्षणं किं स्यात् ?
- A अनुपलब्धवस्तुनां लोकलोचनगोचरीकरणम्
B समुपलब्धानां तथ्यानां नवीनरूपेण नूतनसिद्धान्तैः उपस्थापनम्
C समस्यायाः सिद्धान्तैस्सह निवारणम्
D एतत्सर्वम्
4. विषयनिर्वाचने समुचितसामग्र्यभावात् शोधः कीदृशः भवितुमर्हति
- A सफलः B असम्पूर्णः भ्रमात्मको वा
C विलक्षणः D समाजोपयोगी
5. समीक्षकस्य हाल्- महोदयस्य मतानुसारेण मातृकाषु भ्रमाः कतिविधाः भवन्ति ?
- A द्विविधाः B त्रिविधाः
C चतुर्विधाः D बहुविधाः
6. राष्ट्रस्य अतीतां घटनां, साहित्यं, संस्कृतिं वा समाश्रित्य नूतनतया क्रियमाणमनुसन्धानं केन नाम्ना परिचितम् ?
- A क्रियात्मकमनुसन्धानम् B ऐतिहासिकमनुसन्धानम्
C व्याख्यात्मकमनुसन्धानम् D किमपि न
7. व्याख्यात्मकः शोधः कीदृशः भवति ?
- A विश्लेषणात्मकः B प्रयोगात्मकः
C तुलनात्मकः D सम्पादनात्मकः

8. अनुसन्धाननिमित्तमिदमपेक्षितम् -
- A क्रमबद्धयोजनानिर्माणम्   B मार्गदर्शनप्रदानम्
C आर्थिकमायोजनम्   D पुस्तकालये उपवेशनम्
9. राष्ट्रियपाण्डुलिपिसंस्थायाः ध्येयवाक्यं किम् ?
- A या विद्या सा विमुक्तये   B तमसो मा ज्योतिर्गमय
C विज्ञानमुपास्व   D मातृका रक्षत
10. भारतस्य संस्कृतपत्रिकाः पत्रकाराश्च इति कीदृशम् अनुसन्धानं भवितुमर्हति ?
- A सर्वेक्षणम्   B शास्त्रीयम्
C तुलनात्मकम्   D क्षेत्रीयम्
11. “Research is a careful, systematic and objective investigation conducted to obtain valid facts, draw conclusions and established principles regarding an identifiable problem in some field of knowledge.” इति केन वैदेशिकेनोक्तम् ?
- A Clarke and Clarke   B Clifford Woody
C John W. Best   D Martyn Shuttle Worth
12. पाठभेदादिसमीक्षा कदा क्रियते ?
- A मातृकासम्पादने   B आलङ्कारिकपर्यालोचनायाम्
C ग्रन्थकृदः व्यक्तित्वकृतित्वविचारे   D दार्शनिकपरिशीलने
13. मातृकायाम् उल्लिखिता “ग्रहर्षिवियच्चन्द्राः” इति पङ्क्तिः कां संख्यां बोधयति ?
- A 1079   B 1879
C 1179   D 6179

19. भण्डारकरप्राच्यविद्यागवेषणाकेन्द्रात् प्रकाशितस्य महाभारतग्रन्थस्य सम्पादनायाम् अयं नास्ति ?

A सूक्तङ्करः

B वेल्वल्करः

C दाण्डेकरः

D पि.वि.काणे

20 National Manuscript Mission इति संस्थायाः प्रकाशनेषु एतन्नास्ति –

A कृतिबोधः

B समीक्षिका

C तत्त्वबोधः

D संस्कृतप्रतिभा

सङ्गणकाधारितायां प्रवेशपरीक्षायाम् उपरि प्रदत्तप्रश्नानुगुणं प्रथमभागे अनुसन्धानविषयात् आहत्य 50 प्रश्नाः भविष्यन्ति । द्वितीयभागे आवेदितशास्त्रानुगुणं / विषयानुगुणं 50 प्रश्नाः भविष्यन्ति ।

द्वितीयभागः - व्याकरणशास्त्रम्

51. नृत्तावसाने नटराजराजो ननाद ढक्कां नवपञ्चवारमित्यादिकारिका कुत्रोपलभ्यते?
A पाणिनीयशिक्षायाम् B वाक्यपदीये
C नन्दिकेश्वरकाशिकायाम् D काशिकायाम्
52. नागेशमते“एकाच उपदेशेऽनुदात्तात्” इत्यादौ उपदेशशब्दः किमन्तः ?
A करणघञन्तः B भावघञन्तः
C अधिकरणघञन्तः D कर्मसाधनः
53. “मुखनासिकावचनोऽनुनासिकः” इति सूत्रे वचनः इति कस्मिन्नर्थे ल्युट् ?
A करणे B अधिकरणे
C कर्मणि D कर्तरि
54. “न वेति विभाषा” इति सूत्रस्योपयोगः –
A उभयत्रविभाषायाम् B प्राप्तविभाषायाम्
C अप्राप्तविभाषायाम् D निषेधार्थमेव
55. आभ्यन्तरप्रयत्नो भवति –
A त्रिविधः B चतुर्विधः
C पञ्चविधः D द्विविधः
56. “अ अ” इति सूत्रे दीर्घाभावः कुतः ?
A प्रयत्नभेदात् B सूत्रकारनिर्देशात्
C सवर्णदीर्घस्यानित्यत्वात् D निपातनात्
57. “अवङ् स्फोटायनस्य” इति सूत्रे स्फोटायनशब्देन किं विवक्षितम् ?
A स्फोटात्मकः शब्दः B कश्चिदाचार्यः
C ध्वनिः D यदृच्छाशब्दः
58. वर्णानामुपदेशः वृत्तिसमवायार्थः इत्यत्र समवायो नाम कः ?
A वर्णानामानुपूर्व्येण संनिवेशः B समुदायविशेषः
C वर्णसङ्घातः D समवायाख्यः सम्बन्धः
59. “वृद्धिरादैच्” इति सूत्रे“चोः कुः” इति कुत्वं कस्मान्न भवति?
A सौत्रत्वात् B भत्वात्
C छान्दसत्वात् D निपातनात्
60. पूर्वोच्चारितः संज्ञी, परोच्चारिता संज्ञा इति नियमसत्त्वेऽपि “वृद्धिरादैच्” इति सूत्रे संज्ञाशब्दः कुतः पूर्वमुच्चार्यते?

- A लाघवार्थम् B वैशिष्ट्यप्रदर्शनार्थम्
C पूर्वोक्तनियमस्यानित्यत्वद्योतनार्थम् D मङ्गलार्थम्
61. “इको गुणवृद्धी” इति सूत्रे कः सिद्धान्तपक्षः ?
A तच्छेषपक्षः B तदपवादपक्षः
C पदोपस्थितिपक्षः D क्रोष्ट्रीयमतम्
62. “न धातुलोप आर्धधातुके” इति सूत्रे आर्धधातुकग्रहणं कस्य विशेषणम् ?
A लोपस्य B गुणवृद्धयोः
C पूर्वोक्तयोरुभयोः D नोभयोः
63. “ईदूदेद् द्विवचनं प्रगृह्यम्” इति सूत्रार्थवर्णनप्रसङ्गे प्रदर्शितेषु चतुर्षु पक्षेषु कतमः ज्यायान् ?
A ईदादयो द्विवचनं प्रगृह्या इति B ईदाद्यन्तं द्विवचनं प्रगृह्यामिति
C ईदाद्यन्तं यद् द्विवचनान्तमिति D ईदाद्यन्तं यद् द्विवचनं तदन्तमीदाद्यन्तमिति
64. डिदाकारः क्व नास्ति ?
A ईषदर्थे B क्रियायोगे
C मर्यादाभिविधौ D वाक्यस्मरणयोः
65. “सर्वादीनि सर्वनामानि” इति सूत्रेण ‘सर्व’शब्दस्य सर्वनामसंज्ञा कथं सिध्यति ?
A तद्गुणसंविज्ञानबहुव्रीहिणा B अतद्गुणसंविज्ञानबहुव्रीहिणा
C निपातनात् D सूत्रे पाठात्
66. प्रातिपदिकार्थसूत्रे नागेशाभिमतः प्रातिपदिकार्थः कः ?
A नियतोपस्थितिकः B प्रवृत्तिनिमित्तं तदाश्रयश्च
C लिङ्गमात्रम् D परिमाणमात्रम्
67. नागेशोक्तरीत्या किं नाम कारकत्वम्?
A क्रियाजनकत्वम् B क्रियान्वितप्रत्ययार्थान्वयित्वम्
C क्रियान्वयित्वम् D क्रियानिमित्तत्वम्
68. सम्प्रदानं कतिविधम् ?
A एकविधम् B द्विविधम्
C त्रिविधम् D चतुर्विधम्
69. “परिक्रयणे सम्प्रदानमन्यतरस्याम्” इत्यत्र परिक्रयणशब्दः –
A भावल्युडन्तः B करणल्युडन्तः

- C कर्मल्युडन्तः
D अधिकरणल्युडन्तः
70. विप्राय हितम् इत्यत्र को हितपदार्थः ?
A साहित्यम्
B इष्टसाधनम्
C धनम्
D साहाय्यम्
71. अपादानस्य कति भेदाः ?
A द्वौ
B त्रयः
C चत्वारः
D पञ्च
72. अन्नस्य हेतोर्वसति इत्यत्र कः षष्ठ्यर्थः ?
A हेतुहेतुमद्भावः
B सम्बन्धमात्रम्
C स्वस्वामिभावः
D आर्थिकः
73. गुरौ वसति इत्यत्र गुरुः कीदृक् अधिकरणम् ?
A औपश्लेषिकम्
B वैषयिकम्
C अभिव्यापकम्
D एतत्त्रितयेतरविलक्षणमेव
74. नागेशमते का नाम शक्तिः ?
A वाच्यवाचकभावः
B बोधजनकता
C ईश्वरेच्छा
D तादात्म्यम्
75. निपातानां द्योतकत्वसाधनाय का वृत्तिरवश्यमङ्गीकार्या ?
A लक्षणा
B निरूढलक्षणा
C व्यञ्जना
D शक्तिः

एवं क्रमेण द्वितीयभागे आवेदितशास्त्रानुगणं / विषयानुगुणं 50 प्रश्नाः
भविष्यन्ति ।

*****